

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Cornelii Hazart Societatis Iesv Theologi Discursus Morales In Selectiora Loca Genesis, Exodi, Levitici, Numerorum

Hazart, Cornelius

Antverpiæ, 1688

Discursus III. Filii Israël prosequuntur iter suum, & veniunt in Mara.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52700)

Sic Deus voluit ut pœna *Caini* reliquorum omnium foret medicina: Occiderat ille fratrem suum, statuit illi Deus in pœnam ut esset profugus super terram, totumque orbem obambulet, *posuitque*, inquit Scriptura, *in eo signum*, hoc est, ut toto corpore tremere, & sine voce omnibus quasi acclamaret, ego fratrem occidi, ergo omnes sibi caveant tale scelus committere, ne plectantur ut ego. Audiamus super hacre *Chrysostrum*; sic ille Deum facit loquentem ad *Cain Hom. 19 in Genes.* Relinquam te posteritati magistrum, ut tui spectaculum illi sit admonitio, nullusque exemplum tuum sequatur: Ista in toto vitæ tuæ decursu resolutio nervorum posteritati utilis erit, & id quod solus nullo præsentente operatus es, hoc dicent omnes qui te gementem & trementem videbunt, nullusque talia audeat facere qualia tu, ne in eandem pœnam incidat.

Etiam bestiarum quasi sapientiores fiunt punitioe unius, si enim lupi alibi regnent, & unus suspendatur in via, omnes aufugiunt, ut periculum vitent, idem narrat *Albertus magnus* de serpentibus; sic bestiarum unius exemplo doctæ sibi consulunt, quid ergo facient animalia rationalia?

Itaque idcirco timebant filii *Israel* cum viderent totum *Pharaonis* exercitum submersum in mari, timentes ne & ipsi perirent, sed mox timor ille evanuit, cum se viderent in salvo, tunc enim omni timore deposito, inceperunt exultare præ gaudio, tripudare, & canere, & gratias agere Deo, quod illos ab omni angustia, in qua fuerant, liberasset, & eripisset de manibus *Pharaonis*.

DISCURSUS III.

Filii Israël prosequuntur iter suum, & veniunt in Marâ

Submerso *Pharaone* in mari, extulit *Moses* vocem suam, simul cum omni populo, & cecinit, inquit Scriptura, *carmen hoc Domino: Cantemus Domino, gloriose enim magnificatus est, equum & ascensorem dejecit in mare, & reliqua: Maria* quoque soror ejus, *sumpsit tympanum in manu, egressæque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis,*

V V 2

panis,

panis, & choris, quibus præcinebat idem canticum quod fecerat, & cecinerat Moyses cum viris.

Gratiis Deo hoc modo actis, iussit Moyses à mari rubro moveri castra, & profequi iter, veneruntque in desertum quod vocatur Sur: Ambulaveruntque tribus diebus per solitudinem, & non inveniebant aquam. Et venerunt in Mara, nec poterant bibere aquas de Mara, eo quod essent amara, & murmuravit populus contra Moysen, dicens: Quid bibemus? At ille clamavit ad Dominum, qui ostendit ei lignum, quod cum mississet in aquas, in dulcedinem versa sunt.

Hic incipit Deus probare constantiam, patientiam & fidem Israelitarum. Duxit illos in solitudinem ubi tribus diebus nullam invenerunt aquam ut biberent, cum ergo tribus diebus sitim fuissent passi, duxit illos in Mara, ubi quidem aquas invenerunt, sed tam amaras ut non possent bibere. Tunc inceperunt murmurare, & clamare contra Moysen, perimus siti, quid bibemus?

Quam bene dixit David Psal. 105. Cito defecerunt: Quomodo hoc quia obliti sunt Deum qui salvavit eos, qui fecit mirabilia in mari rubro. Fierine potest? non amplius quam tres dies transierant cum viderent submersos in mari omnes Egyptios, ut Deus illos manibus eorum eriperet, cum toti effusi in gaudium, cantarent canticum Domino, saltarent, luderent instrumentis, ut Deo gratias agerent, & hoc tam cito obliti sunt, & eo usque à fervore delapsi, ut iam murmurent contra Deum & Moysen? cui causæ hoc adscribemus? malitiæ an infirmitati humanæ? nescio; hoc scio quod Paulus clamat i Corinth. cap. 10. Qui stat videat ne cadat, omnes alloquitur, nullo excepto, ut nemo, quantumvis Sanctus, non nimum veribus suis fidat, sed timeat, & caveat à lapsu. Scrupulos detestor, timorem laudo: Timent scrupulosi quidem, sed stultè, ubi non est timendum, dum enim res nullius momenti timent, maxime sæpe non curant; stultus timor, ego enim nullam hominum conditionem esse existimo, quæ minus timeat graviora peccata, quam eam quæ hæret in nugis, & minimis nullius prorsus momenti: Ut Christus dixit de Phariseis & scribis Matth. cap. 23, quod culicem excollarent, & camelum deglutirent, quod ad mensam non auderent accedere illotis manibus, & in animo pleni essent omni spurcitia, quod peccatum putarent non lavare scutellas & calices, cum viduas bonis spoliarent; denique cum hærent in minimis, Dominum crucifixere. Sic videas interdum aliquos diebus jejunii pondus coenæ vesper-

vespertina tam religiosæ examinare, ut etiam videantur uvam passam aut ficum ad libram appendere, cum liberrime passim, per detractiones devorent carnes proximi, aut per turpia colloquia innocentium animas fædent, ac spolient. Non est iste timor sanctorum, sed timor hypocritarum; timor Sanctorum est, non nimium sibi confidere, sed sibi cavere in omnibus, quibus possint Deum offendere. Et hoc est quod *Paulus* ait: *Qui stat, videat ne cadat*, non enim exiit omnem humanam infirmitatem qui Sanctus est: Etiam post longas orationes, Meditationes, Contemplationes post multa jejunia, post severas corporis castigationes, remanet fomes qui possit accendi, nisi diligentissime, & cum timore Domini provideamus.

Noli unquam dicere, jam hostem vici, tot annis Deo servivi, in tuto sum: non prodest, adhuc time. Statua illa quam in somno videbat *Nabuchodonosor*, aureum caput habebat, argenteum pectus, ære munita erat, & ferro robusta, nihilominus lapillo casu devoluto, non modo icta, sed eversa, & in favillas redacta est: Non nido, inquires naturæ, sed gratiæ Dei: An tu magis abundas gratia quam *Paulus*? an lux de caelo te circumfulsit? an *Christo* collocutus es? an fuisti raptus in cælum? an mortuos excitasti? & nihilominus post hæc timuit *Paulus*: *Castigo, inquit, Corpus meum, & in servitum redigo*. Quare? quia timeo, ne cum aliis predicavero, ipse reprobus efficiar. *Petrus*, qui integram cohortem militum non timuerat, *Phariseorum* ministros qui venerant ad *Christum* capiendum armati fustibus & gladiis, & sarissis, contempserat: Qui rupis instar erat, supra quam fundata erat Ecclesia, ancillam expavit, & ad illius vocem rupes tam firma succubuit *David* choris & choreis puellarum excipitur post Triumphum, & in tanta lubricitate ætatis, militiae, Victoriæ, plausuumque impollutus evadit, ætate, bello, & curis jam gravis, procul conspicit fæminam, & corrui: *Thomas* inter Crucis tormenta perstat fidelis, in gloria Resurrectionis *Christi* fædatur, & post victoriam fugit.

Mare hæc vita est; non una navis, postquam evaserat scopulos, in ipso portu naufragium passa est. Propterea ex eremo sua clamat *D. Hieronymus Epist. ad Heliodor.* Expedite rudentes, suspendite vela, parentur anchoræ, Crux figatur in malo, noli tranquillitate fidere, magnos hic campus montes habet, & ut ait *Seneca*, momento Mare vertitur, & eodem die, ubi luserunt navigia, sorbentur.

Sic etiam, instar aëris, humanus animus, modo rores pluit, modo fulmina jaculatur, & non raro idem vapor, solis lumine coloratur in iridem, serenitatis indicium, &, mox alterius vaporis vi divulgus, ad horrorem strepit, & tonat. Denique cor nostrum officina figuli est, in qua ex eadem massa luti, modo phialæ fiunt ad ornamentum Altaris, modo ollæ ad servitium culinae.

Vide ergo an non merito clamet D. Apostolus *Paulus*: *Qui stat, videat ne cadat*. Stabant ad Mare rubum *Israelitæ*, cantabant Domino, agebant gratias plenis vocibus, & post tres dies cecidere, quando inceperunt murmurare contra Deum, quia primo non habebant aquas quas biberent, deinde tam amaras ut non possent bibere.

Audite modo quid fecerit *Moyse*: *Misit*, inquit Scriptura, *lignum in aquas, & versa sunt in dulcedinem*.

Disputant hic interpretes an illud lignum quod nobis incognitum est, vim naturalem dulcorandi habuerit sicut V.G. glyceriza, vel mel, vel faccharum: Aliqui putant quod sic. Alii tamen putant simul fuisse Miraculum quod illud lignum tam cito, & tantam aquarum copiam vertere potuerit in dulcedinem: *Iudei* vero putant fuisse lignum amarissimum, ergo tanto majus Miraculum, quod ex amaritudine potuerit prodire dulcedo, tantoque magis convenit opinioni in qua omnes Christiani conveniunt, scilicet quod illud lignum nihil aliud fuerit quam vera figura ligni Crucis, cujus sola memoria suavè reddit quidquid in hac vita nobis amarum est. Nulla enim, inquit *Bernardus Serm. 65 ex parvis* tanta amaritudo est quam Crux *Christi* non dulcoret. *Christus* enim, inquit *Chrysostomus in Psal. 115*, ipsam etiam mortis amaritudinem, qui nihil amarius, exinanivit, & dulcedinem affudit.

Alludit *Bernardus* ad illud quod olim contigit Prophetis sub *Eliseo*, quod Regum historia lib. 4. cap. 4 sic narrat: *Eliseus reversus in Galgala, dixit uni de pueris suis, pone ollam grandem, & coque pulmentum filii Prophetarum, & unus egressus in agrum ut colligeret herbas agrestes, invenit quasi vitem agrestem, & collegit ex ea colocynthidas, & implevit pallium suum, & reversus conscidit in ollam pulmenti: Infuderunt ergo socii ut comederent, cumque gustassent de coctione, exclamaverunt, dicentes: Mors in olla vir Dei, & non potuerunt comedere propter amaritudinem.*

Ad has querelas, inquit Propheta: *Afferte farinam, cumque sub-*

sent misit in ollam, & ait, infunde turba ut comedant, & non fuit amplius quidquam amaritudinis in olla, sed optimus sapor & dulcedo.

Idem est de Cruce *Christi*, & amaritudine vitæ humanæ: Quam multæ ac variæ sint hujus vitæ amaritudines quis est qui non experitur? Inspice domos: Hic videbis jacturam bonorum, mors est in olla, in qua servabatur pecunia, jam amaritudine plena est: Ibi videbis agrum qui gravi morbo jam diu decubuit, mors est in olla, amaritudo in corde propter sanitatem amissam: Hic videbis magnas difficultates inter maritum & uxorem, mors est in olla, amaritudo in conjugio: Ibi videbis discolos filios, mors est in olla, amaritudo in corde parentum; quid facto opus? affer aliquid illius farinæ quæ confecta fuit in Cruce, cum *Christi* Corpus, quasi in mola contereretur, cogita quid ille fuerit pro te passus, nulla tanta amaritudo est, ut inquit *Bernardus*, quam ista farina non dulcoret: Mitte lignum Crucis in aquas amaras tribulationum tuarum, & vertentur in dulcedinem.

Si nescis qualis fuerit *Christus* in Cruce, audi quomodo illum describat *Isaias* Propheta cap. 53. *Fuit, inquit, despectus & novissimus virum, vir dolorum, & sciens infirmitatem: Verè languores nostros ipse portavit, & nos putavimus eum leprosum, & percussum à Deo.*

1. Fuit despectus, imo habitus pro vilissimo hominum; & tu quereris quod non æstimeris, aut alii contemptibiliter de te loquantur? vis ne ergo primus esse inter omnes, dum *Christus* novissimus fuit?

2. Fuit vir dolorum, toto nempe Corpore doloribus excruciat: & tu unius acus puncturam vix fers, cum deberes rejicere clavos, nec flagella, nec spinas?

3. Sciebat *Christus* infirmitatem, quia plus quam satis expertus erat: Et tu quereris de dolore capitis, vel pedis, cum deberes etiam graviores morbos de manu Dei recipere?

4. Pro alienis peccatis punitus est: Quam durum est nihil peccasse, & tanta pati? illi peccaverant à quibus cruciabatur: Et putas tu, si quidquid pateris, sine culpa, & innocentem pati?

Hæc si tecum ipse perpenderes aliquando de *Christo* in ligno Crucis pendente, mitteres lignum in tuas aquas amaras, & mox in dulcedinem verterentur, nisi gustus tuus ita corruptus sit, ut quod *Christo* dulce fuit, tibi uni videatur amarum.

Quid hac in re vis manifestius quam exemplum *Pauli*? *Repletus sum,*

Vita nostra amaritudines Crucis Christi dulcescunt.

sum, inquit 2. Corinth. cap. 7, consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra.

Non ait simpliciter, habui solatium, sed repletus fui, non dicit tantum se gavifum fuisse, sed ita repletum ut gaudium exundaret, & hoc non in una alterave tribulatione tantum, sed in omni. Et quis tribulationes ejus enumeret? Virgas, lapides, catenas, exilia, carcerem, stigmata, naufragia, sitim, famem, nuditatem, gladios, timores, pugnas, pericula: Et tamen in omnibus tribulationibus illis non gaudet tantum, sed gaudio superabundat.

Unde hæc tanta dulcedo & voluptas in *Paulo* à Cruce: Ubi hoc dicit? *Galatas cap. 6: Mihi autem absit gloriari nisi in Cruce Domini nostri Iesu Christi.* Rursum *cap. 2: Ego Christo confixus sum Crucem.* Amor & desiderium *Pauli* patiendi pro *Christo* illum Crucem confixerat, & ex isto amore tanta dulcedo ut non crux, sed mollis culcitra videretur.

Propterea ut *Christus* hunc in nobis amorem excitaret magis, magisque desiderium illud acueret, quid fecit? Crucem in quo pendit in cælum transvexit, non præsepe in quo à Matre reclinatæ est, non mensam in qua sanguinis sui mysteria instituit, non navim è qua prædicavit, sed solam Crucem collocavit in cælo, postea ab Angelis producendam in die judicii; ut inde disceremus Crucis suavitatem quam voluit servari in cælo, ubi omnia manant lacte & melle, juxta illud *Davidis Psal. 30: Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine quam abscondisti timentibus te?*

Denique filii *Israel* profecti ex *Mara*, venerunt in *Elim*, & ibi, inquit Scriptura, *invenerunt duodecim fontes, & septuaginta palmis:* Mirabilis Deus qui hanc nostræ vitæ peregrinationem ita disposuit ut prospera succedant adversis, & rursus adversa sequantur prospera; primum fit ne despondeamus animum, alterum ut probemur.

Tentamur sed non perpetuo, nam post tentationem reficimur, & consolationes succedunt. Sic post victoriam *Maris rubri* venerunt *Israelite* in amaritudinem, post amaritudinem venerunt in *Elim* locum amænum rigatum duodecim fontibus, & plantatum septuaginta palmis, ubi habebant quod biberent & comederent. Hoc est proprie peregrinum esse, nunc incedere per vias lutosas, nunc per amænas, jam per asperos montes, jam per pulchras vales, nunc per grandinem, ventos, ac pluvias, nunc per cælum ferentium, jam per fulmina & tonitrua, jam per temperatos solis ardores

Jores, delicatus & mollis peregrinus est, qui semper, & omnia vult habere juxta commoda sua, & vota: Frustra est, numquam hoc fiet, ergo quidquid demum in hoc vitæ itinere nobis obvenerit, pergendum est, & dicendum si tenebræ ingruant, cum *Iob cap. 17: Post tenebras spero lucem, post tempestates sudum calum.*

DISCURSUS IV.

Murmurant filii Israel. Pluit Manna Deus de celo.

Iam trigessimus dies illuxerat, quo filii *Israel* egressi fuerant ex *Egypto*. Jam quinque diversis locis fixerant tentoria sua. 1. In *Senith*. 2. In *Etham*. 3. In *Beelsephon*. 4. In *Mara*. 5. In *Elim*, jam rursum jubentur castra movere, & ducente illos columna nubis & ignis, venerunt, inquit Scriptura, in desertum *Sin*, & sicuti in *Mara* non invenerant quod biberent, sic nec hic invenerunt quod comederent, erat enim desertum *Sin* plenum rubetis & spinis. Sicuti ergo in *Mara* murmuraverant quia patiebantur sitim, ita hic murmurarunt quia patiebantur famem, dixerunt enim ad *Moysem* & *Aaron*: *Vinam mortui essemus per manum Domini in terrâ Egypti, quando sedebamus super ollas carniû, & comedebamus panem in saturitate, cur eduxistis nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudinem fame?*

Interumne incipiunt hi homines murmurare? contra quem? contra *Moysem* & *Aaron*, inquit Scriptura; quid illi mali commiserant? *Eduxistis*, inquiunt, *nos in desertum istud, ut occideretis*, postremum est intolerabilis injuria illata tantis Viris quales erant *Moyse* & *Aaron*. Quid? illi ne vos volunt occidere sine quibus jam pridem fuissetis mortui in *Egypto*? quæ apparentia? quæ hæc loquendi infamia & furor?

Alterum est apertum mendacium, dicitis quod *Moyse* & *Aaron* vos in desertum istud eduxerint, falsum est: Vidistis enim oculis vestris Deum in columna vos præcedentem & ducentem, & viam monstrantem, ad illud desertum: Ergo non murmuratis contra *Moysem* & *Aaron*, sed contra Deum: Quid vultis habere? perimus fame: Quid inde? melior erat conditio nostra in *Egypto*, ibi comedebamus carnes & panes in saturitate: Hoc
X x etiam